

ISSN 0134-2266

TÄHKE

NR. 2

1980

LEELO TUNGAL

On väike küll maakaart, kuid neli ilmakaart ta peale mahub rahuga: kõik mered ühes vahuga, kõik suured liivakõrbed, kõik puud — ükskõik kui kõrged, kõik järved, jõed ja riigid, kõik linnatornipiigid ja kõigi laste isamaad — nii suuremad kui pisemad. Kaart tunneb kõiki koski ja kõiki kuuski-kaski. Ta peale mahuvad kõik mäed ja isa suured töökad käed...

Näe, selle mandri nimi on Aafrika. Pais-
tab, nagu oleks ta püstitiluke nagu nuku jala-
jälg. Aga kus ta siis pisike saab olla, kui sin-

na peavad ära mahtuma nii lõvid, krokodillid kui elefantid, nii kõrbed kui džunglid, nii suured kui väikesed neegrid — jah, palju riigitäisi neegreid! Kaardid on nii kavalasti joonistatud, et Ameerika näib nendel nagu keskelt imepeenike sipelgas, Austraalia pais-
tab suurenalise klouninäona ja Euraasia on justkui paljude poegadega pannkook. Ema tehtud ülepannikook on kaardi-Euraasiast suuremgi. Õnneks pole päriselt lugu nii — asi läheks ju hulluks, kui üksainus pannkook kataks kinni kõik Soomemaa metsad ja Prantsusmaa majad ja Siberi taigad ning tundrad! See pannkook varjaks ju ära ka Tallinna tae-
va, ja ema ei näeks teist pannkooki enam pannile pannagi! Kaardimeistrid on jõed ja järved ja mäed ja linnad maakaartidel nii kavalasti väikeseks joonistanud selleks, et kaar-
dile mahuks ära kõik, mis Maa peal olemas. Näe, see kõige suurem riik Euraasias on Nõukogude Liit. Nõukogude Liidus on mitu merd, aga seda merd, mis on natuke rahva-
riietes naise moodi, kutsutakse Lääneme-
reks. Selle naise moodi mere käe all on üks väike maa, ja see ongi Eestimaa.

Näe, siin on pisikene täpp — veel tillem kui mu väike näpp. Täpp puutub kokku merega. Siin elangi koos perega. Loe ära TALLINN täpi pealt — see ongi Tallinn täpisealt! On kaardil isa tehas siin, ja ema trollibussiliin, kõik tornid, platsid, tänavad ja vanalinna väravad ning trammiroopad, autovool, ja minu kodu ja mu kool. Ning — mis seal salatagi siis — mu emakeeletunni 5. Ei paista neid küll täpi pealt, kuid kõik nad siin on — täpisealt!

PÄIKESELINE USBEKISTAN

Kui ma ütlen sulle, et nägin valgeid mägesid, on sul õigus arvata, et need olid lumega kaetud. Kuid need mäed olid läbini valged, seest ka, need olid puuvillamäed ja ma nägin neid Usbekistanis. Seisin mäe ees, proovisin suruda kätt mäe vattkülgesse, aga ei saanud. Mägi oli tambitud kõvaks-kõvaks. Seisin seal siis niisama ja hakkasin mäge asjadeks mõtlema: koolipluusideks, sukkadeks, sokkideks, dressideks, lillelisteks kleitideks... Küll ikka saab palju! Peabki saama, sest ega siis hellik puuvill igas liiduvabariigis kasva, tema tahab päikest ja niiskust korraga.

Kui Usbekistanis on puuvillakogumise aeg, lähevad masinatele appi kõik, kes vähegi saavad: õpetajad, õpilased, amefnikud, isegi kunstnikud ja kirjanikud. Nii kallid ja tähtsaks on puuvill ja teda peab koristama täpselt õigel ajal ning ruttu. Muidu korralikku riiet ei saa.

Valged mäed vasakul, valged mäed paremal, sadade kilomeetrite viisi tee ääres ootamas, millal vabrikusse sõita saavad. Ma ei jõudnud selle valge ime imestamisest veel õieti toibudagi, kui mulle aprikoosi-, õuna- ja viinamarjäärü näidati. Küll olid suured viljad, ja mahlased. «See pole veel midagi,» rääkisid usbekid ja näitasid mulle jälle mägesid, seekord rohelisi ja kollaseid. Need olid küll natuke väiksemad, nii rohkem künka moodi. «Kõrvitsad,» arvasin ära tundvat. «Melonid,» õpetati heatahtlikult. Kohe said kõik kohad meelõhna täis — üks kuldkollane

melon lõigati viiludeks. Oli see alles maitsev!

Kui ma teile nüüd ütlen, et nägin seda kõike Näljastepis, mõtlete mind luiskavat. Kuivusest lõhenenud, viljatu ja veetu purulage maa — niisugusena tunti vanasti Näljasteppi.

○ Puuvill

○ Pildistanud IVO PILVE

Täna on selle paiga peal aiad, helesinise veega kanalid, põllud, uued linnad.

Usbekistanis on väga vanu linnu. Pealinn Taškentki on üle 1500 aasta vana. Kuidas nii, võid jälle küsida, sest piltidel oled sa näinud Taškendi moodsaid maju, kõrghooneidki. Könnid uues linnaosas ja tunned ära: Kesk-Aasia marmor, Armeenia roosa kivi, Eesti dolomiit... Kui kolmteist aastat tagasi suur loodusõnnetus — maavärisemine — Taškendis palju maju purustas, ruttasid Nõukogude maa kõik vabariigid Usbekistanile appi. Vanade purunenud savimajakeste asemele kerkis ilus uus linn. Seda kutsutakse praegu rahvaste sõpruse linnaks ja nii see tõesti on. Kool venelaste ehitatud, lasteaed eestlastelt, kauplus valgevenelastelt... Kes aga tahab vana Taškenti näha, peab sõitma äärelinna, seal veel leidub savimajakesi. Neid püütakse säilitada vana aja mälestuseks ja uue paremaks mõistmiseks.

Usbekkide külalislahkus on nii suur, et kui sellest ei kirjuta, oled Usbekimaast midagi väga olulist rääkimata jätnud. Pean sellepärast tingimata ütleva, et proovisin riisist ja lambalihast valmistatud pilaffi, kõikvõimalike puuvilju, maitseisin mineraalvett, istusin ilusal vaibal ja jõin rohelist teed, sain kaasa tohtu keraamilise vaagna ja nägusa neljakandilise tikitud mütsikese — tübeteika. Kui sa nüüd küsiks, mis kõige rohkem meelde jäi, ütleksin: päike. Päike looduses ja inimeste südames.

JUTA RENZER

SUUR JA LAI ON MAHA, MIS ON MU KOOL

SIRGE SELJAGA MEES

Ükskord vanal ajal tuli linnamüüri ehitajate juurde iseäralik sirge seljaga mees, tuttmüts uljalt peas. Peatus meistrite juures ja soovis neile viisakalt lõunaleiva jätku.

«Kui lubate, ma toetaksin oma selja seniks vastu teie linnamüüri, kuni te sööte,» palus ta.

Loomulikult ei keelanud ehitusmeistrid teelisel jalgu ja

selga puhkamast. Aga niipea, kui võõras oli vastvalminud müürile naaldunud, ütles ta:

«Kehvasti, auväärt töömehed, teie linnamüür on viltu. See tahab parandamist veel enne, kui mört on kivistunud. Muidu kukub ta paljast vaenlase kahurimürinast kokku.»

«Kes sa niisugune oled, et julged meie töö kallal norida?» vihastas vanim meistritest.

«Tulen Hollandimaalt ja mind kutsutakse seal Vaaderpassiks ehk Vesiloodiks. Olen ehitusmehe parem käsi,» kostis sirge seljaga võõras. «Kui lubate, viskan ma enast korraks ka teie müüripealsele pikali,» jätkas ta. Enne kui ehitusmeistrid keelata või lubada jõudsid, oli võõras oma sirge selja müüripealsele välja sirutanud. Ja või tal sealgi suu lukus seisis! «Kuulge, auväärt mehed, teie müür on ka pealt viltu. Mul on tunne, et ma pikutan pea alaspidi.»

«Siin on kõik silma järgi ilusasti paika pandud. Meie kallal ei julge isegi raeisandad riielda,» torises vanim meistritest.

«Silmaga mõõtmine on üks asi, loodiga aga teine,» kostis võõras. «Kui te mind ei usu, võtku keegi oma lõunamonast muna ja asetagu müürile.»

Kui üks nooruke ehitusmees oli muna müürile pannud, hakkas see äkki veerema, nii et mees pidi talle järele jooksuma, kui ei tahtnud hüvast roast ilma jääda.

«On sel võõral alles täpne silm!» kiitsid nüüd ehitusmeistrid kooris.

«Mitte silm, vaid loodiklaas,» kostis sirge seljaga võõras. «Ainuüksi silmaga nii tähtsaid asju ei otsustata. Vaadake mind nüüd tähelepanelikumalt, ärge ainult maha pillake, sest olen õrn nagu portselanvaas. Mul on kaks loodiklaasi. See ümmargune, mis on nagu silm, mõõdab püstihti. Kui ma selja teie müüri najale panin, ütles ta mulle kohe, et teie töö on kiivas. Teine loodiklaas on mul kõhu peal, nii et ma pikali heites võin kohe öelda, kas rõhtsiht on õige või mitte. Annan oma sõna, et ma ei vea ehitusmehi kunagi alt.»

Nõnda võtsid ehitusmeistrid, kes kõike varem silmaga mõõtsid, Vaaderpassi tänuga oma abiliseks. Ja ta teenib neid tänase päevani. Ja ehitusmehed hoiavad seda õrna tööriista õige hoolikalt, just nagu hõbedast tasku-uuri.

MEISTRI- MEHED

Iga neljanda klassi poiss peab kevadeks oskama plekki ja traati oma tahtmise järgi näpu vahel painutada, vineerist või puust esemeid välja saagida, liimida ja naelutada, kruvi sisse ning välja keerata.

Piltidel näed Tallinna 46. Keskkooli IVb klassi poisse tööõpetuse tunnis.

Need küpsisevormid, mida siin usinasti valmistatakse, on juba ammu küpsisetaignaga tutvust teinud. Omavalmistatud vormidega väljalõigatud piparkoogid on söödud ka.

Eke-Raidil ja Imrel sai küünlajalg kõige rutem valmis. Mõlemal poisil seisab kodus kuuris tööpink. Ju neil sellepärast töö kiiresti läheb, et koduski nokitseda saab.

Meisterdamist käisid vaatamas
VIIVI VARIKSAAR ja VILLU MAASK

Kubujuss

MIS ON KUBU?

KUBU ON KIMP VÕI PUNDAR, KESKELT KOKKU SEOTUD. ON ÕLEKUBU JA HAO-KUBU.

KES ON KUBUJUSS?

KUBUJUSS ON RIIDEPUNDAR. LAPS, KELLEL MITU VAMMUST SELJAS. ÜKSKÕIK, KAS PAISTAB PÄIKE VÕI ON TAEVAS PILVES, TIBAB VIHMA VÕI LANGEB LUND, VINGUB VIHUR VÕI PUHUB MAHE LÕUNATUUL.

KUBU EI JOOKSE EGA HÜPPA, EI MÄNGI PALLI, EI UISUTA EGA KELGUTA. TEMAL HAKKAB PAIGAL SEISTESKI PALAV – PEA AURAB KARBUSE ALL.

ENE KIRJANIK
GENNADI TSÓFEROV

Karupoeg

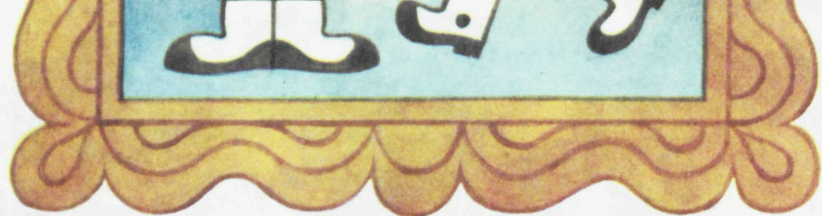
RUMAL KARUPOEG EI TEADNUD, MISSUGUNE ON TALV JA MILLAL TA SAABUB.

«TALV ON SIIS, KUI ÕHUS HAKKAB LENDLEMA MIDAGI VALGET,» ÜTLES KARUISA. PAPLITELT HAKKAS LANGEMA VALGEID KARVATUTTE, AGA TALV EI TULNUD. HAKKASID LENDLEMA VÕILILLEDE VALGED EBEMED, KUID IKKAGI VEEL EI OLNUD TALV.

KUI AGA SAABUS PÄRIS TALV, EI USKUNUDKI KARUPOEG SEDA ENAM. «LIHTSALT VIHM ON ENDALE PEHMED UDUSULGSED KINDAD KÄTTE TÕMMANUD,» ÜTLES TA.

Tõlkinud ELLE TURKINA

RAAMATUD

YENDA SÖELSEPP

ONU TOAS

ONU TOAS ON PALJU RAAMATUID
KLAASI TAGA, RIIULITEL REAS.
KÕRGEL LAE ALL KÄTTESAAMATUID,
PÄRIS PAKSE ÕHUKESTE SEAS.

MINUL OMAPEAD VÕI PAPATA
KEELATUD ON NENDES SORIDA,
PILTE OTSIDA JA LAPATA.
MINA, ÜLDISELT, EI SORI KA.

SEST ET ONU KÕIGE ALUMIST
RIIULIT MA TÄITSA OMAKS PEAN.
SIIN EI NÕUTA MINGIT PALUMIST.
ONU ISE ÕTLES. MINA TEAN.

UUED, VANAD LASTERAAMATUD ...
PUHA LASTEKIRJANDUS ON SIIN.
SINNA, KUS NEED KÄTTESAAMATUD,
SINNA VAHEL PILGU ÕLES VIIN ...

TATARI
MUINASJUTT

Kuninglik KUKK

Elas kord kukk, kes õuel tähtsalt tibude ja kanade seas ringi kõndis, otsekui oleksid need ta alamad. Ühel päeval kargas ta aiateibale ning kires: «Olen kuningas, olen keiser! Olen khaan, olen sultan! Ütle mulle, must kana, ütle mulle, täpiline kana, ja sina, valge, ja sina, kollane — kes on kõige kaunim, kõige julgem ja kõige mehisem kukk kogu maailmas!» Kanad kiitsid kukke taevani ja kokutasid tema ümber tiirutades: «Meie noobel sultan, meie kaunis kuningas, meie jumaldatud keiser, ükskõik kuhu sa

Illustreerinud HELDUR LARETEI

KLAASMUNA

ONU TOAS ON BAROMEETER,
SEE, MIS NÄITAB ILMA.
ONU AKNAL TERMOMEETER,
SEE, MIS NÄITAB KÜLMA.

ONU TOAS ON VANU PILTE
RIDAMISI SEINAL.
MEHED KANNAVAD NEIL VILTE,
NAISED SEAL ON HEINAL.

KUI MA LÄBI TOA TEEN TIIRU,
MIDA VIIKSIN ÄRA!
VÄIKSE KLAASIST SIIRUVIIRU
VIKERKAARSE KERA.

SEST KUI, SILMAD VIDUKILE,
LÄBI SELLE PIILUD,
SIIS SA LAUSA NAGU VILE
VAIMUSTUSEST KIILUD...

PÕDER

SUUR KARE PÕDRANAHK
ON ONU PÕRANDAL.
SUUR KARE PÕDRANAHK
ON MINU JALGE ALL.

KUI ISTUN TEMA PEAL,
KÜLM PÕRAND SIIS EI LOE.
KUI ISTUN TEMA PEAL,
MA TUNNEN — TA ON SOE.

MA VAHEL TAHAKSIN,
ET PÕDER OLEKS SEES,
ET SELLES SOOJAS NAHAS
SOE PÕDER OLEKS SEES...

ka ei läheks, kusagil pole sinust tugevamat, targemat ja ilusamat.»

Kukk ajas sellest kiitusest noka veel enam püsti ja kires:

«Kellel, kellel on lõvistki võimsam hääl!»

«Sinul, meie kuningal, on võimsam hääl kui lõvil,» kiitsid kanad. Nüüd ajas kukk rinna puhevile ja harja kikki ning kires veel valjemini:

«Tulge ligemale, mu kanakesed! Õelge mulle, kellel on maailmas kõige kõrgem kroon!»

Kanad kogunesid aia ümber ja kokutasid kooris:

«Sinul, sinul! Sina oled meie kuningas ja keiser.»

Kuke kiremine vihastas kõõgis toimetavat kokka. Ta läks õue, rabas kiitljal jalust kinni, tegi ta pea jagu lühemaks, kikkus välja ta puhevil suled ja viskas siis sultani keedupotti.

Oleks kukk lõunalauas istunud, oleks ta nüüd vast kuulnud, kuidas kõik teda kiitsid.

Inglise keelest tõlkinud MART HELME

Ti-ha-ne
käija
jalg

ASTA KASS

Suur must klassitahvel oli väga õpimuline ja jälgis teraselt, mida tema peale kirjutatakse. Kui ta pikapäevärühma õppimistunnis äärest ääreni täis oli kirjutatud, ütles ta tahvililapile, kes kõssitas tahvliäärel:

«Targaks saada pole mingi kunst, kui endal on vähegi tahtmist õppida.»

Ta ei küsinudki, kas tahvilappi tema tarkus üldse huvitab, vaid hakkas kohe vuristama:

«Tihane silbitatakse ti-ha-ne ja jalg ei saa üldse silbitada ja meeter on sada sentimeetrit ja Läti pealinn on Riia ja kass on koduloom ja käija kirjutatakse i ja j-ga... Tahad, ma hakkan sind ka õpetama.»

Tahvilapp tahtis küll, aga enne kui ta seda öelda jõudis, tuli korrapidaja jooksuga, haaras lapi ja pühkis tahvli nii puhtaks, et sinna ei jäänud enam

ainsatki kriidikriimu.

«Imelik,» sosistas tahvel kohkunult. «Mul on niisugune tunne, nagu oleks mul kõik peast minema pühitud... Tihane...» piiksatas ta ainsa sõna, mis talle meelde oli jäänud.

«Tihane ei saa üldse silbitada ja jalg on sada sentimeetrit ja Riia kirjutatakse i ja j-ga ja käija on koduloom,» ladus nüüd tahvilapp oma värskeid teadmisi välja. «Paistab, et ennem võin mina sind õpetada, kui sul ainult nii ütlemata vilets mälu ei oleks.»

Tahvel vaidles arglikult vastu: «Minu meelest on sul kõik kuidagi segamini.»

Koolitatud tahvilapp ei jõudnud vastata. Sellel päeval oli juhtunud väga hoolikas korrapidaja. Nüüd tõttas ta prügikasti juurde ja kloppis lapi korralikult puhtaks. Kui ta lapi kokku murdis ja tahvliäärele

TAHVLIAPP TARKUST KOGUSID KUIDAS TAHVEL JA

tagasi pani, oli tolle vaidlemise tahtmine kadunud. Ta lausus tasakesi ja väga kurvalt:

«Veider, kuidas mu tarkus korraga kadus, nagu oleksin tühjak raputatud.»

Sellest peale ei õelnud nad teineteisele enam ainsatki sõna. Ka siis mitte, kui tahvel oli tarkusi puupüsti täis või kui tahvililapist iga liigutuse juures kriiditolmu lendas.

Kõige rohkem oleks võinud õppida muidugi prügikast, kes väga harva päris tühjana seisis. Oleks võinud õppida, kui ta nii ükskõikne poleks olnud. Kas visati temasse murdunud pliiatsijupp, kuivatuspaberikägar, katkine sulepea või väljaklopidud silbitamisreeglid, tema ümises alati põlglikult:

«Prügi ikka prügi.»

«MERIKE,» ÜTLES EMA ETTEHEITVALT, «KES SIIS PALJAST VORSTI SÖÖB! LEIBA TULEB IKKA JUURDE VÕTTA.»

«Eii!» RAPUTAS MERIKE PEAD. «MA TAHAN PALJAST VORSTI.»

«TAHAD EHK KÜLL, AGA ME EI OLE NII JÕUKAD, ET PALJAST VORSTI SÜÜA.»

«MIKS?» UURIS MERIKE.

«LIHTSALT EI OLE... JA KUI ME KOGU AEG PALJAST VORSTI SÖÖME, SIIS EI SAA ME KUNAGI NII JÕUKAKS.»

«KUI JÕUKAKS?»

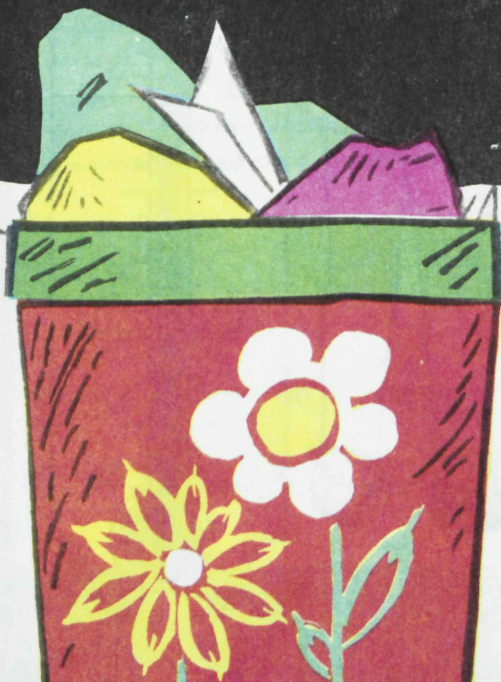
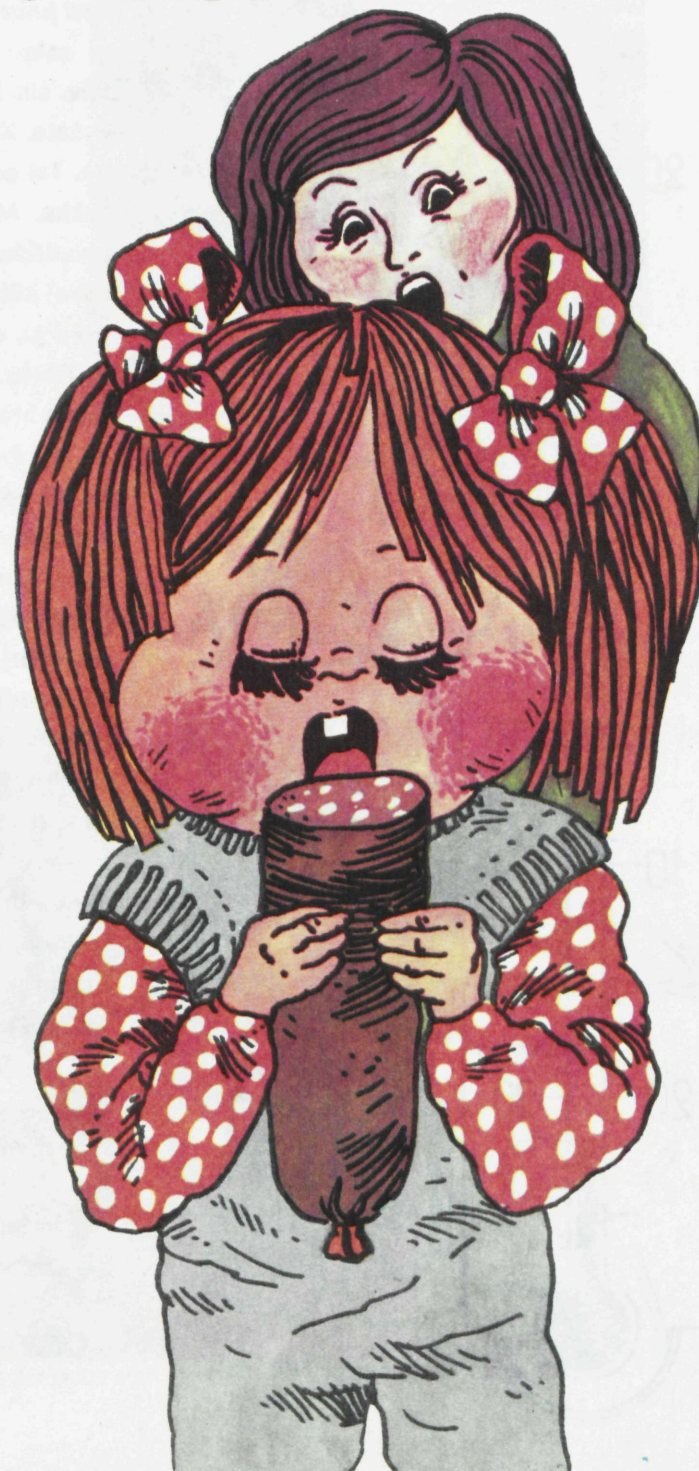
«NII JÕUKAKS, ET SÜÜA VORSTI ILMA LEIVATA.»

«NALJAKAS.» KOSTIS MERIKE.

«MIS ON NALJAKAS?»

«IKKA SEE, ET KUI ME KOGU AEG SÖÖME VORSTI ILMA LEIVATA, SIIS EI SAA ME KUNAGI NII JÕUKAKS, ET VORSTI ILMA LEIVATA SÜÜA.»

«NALJAKAS JAH!» JÄI EMA NÕUSSE.

Illustreerinud ENE PIKK

«Mul on külm,» kurdab Margus. Ema läheb vaatama termomeetrit ja ütleb: «Kas tõesti! Kraadiklaas näitab ju 22 kraadi.» Mida niisugusest jutust arvata! Kas Margus emaga on toas või õues! Sellest jutust ei selgu seegi, kas on talv või suvi. Kui nad on õues ja kui on talv, siis kaksikümmend kaks kraadi ütleb, et poisil võis tõesti külm hakata. Kui jutt oli küll talvel, aga toas, on Margus tõenäoliselt haige. Tal on palavik, sest toas, kus 22 kraadi sooja, tavaliselt külm ei hakka. Marguse ja ema jutust ei saa me sellepärast kohe aru, et kraadiklaas võib nii suvel kui talvel näidata 22 kraadi. Suvel sooja, talvel külma.

Tead ju, et vesi hakkab keema siis, kui temperatuur on sada kraadi. Ei, ütleks keegi teine: «Vesi hakkab keema, kui on kaheksakümmend kraadi.» Kolmas väidaks hoopiski: «Vesi hakkab keema, kui on 212 kraadi sooja.»

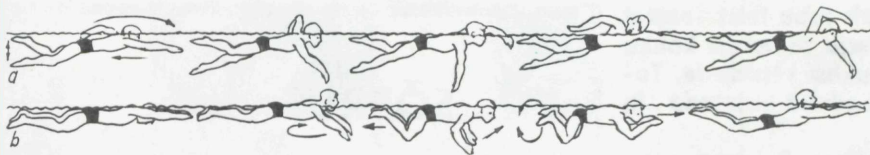
Kellel on õigus! Selgub, et kõigil on õigus. Asi on selles, et meil kasutatava termomeetri või kraadiklaasi leiutas Celsius (loe: tselsius). Tema termomeetri järgi hakkab jää sulama null kraadi juures ja vesi keema saja kraadi juures. Teine teadlane, Reaumur (loe: reomüür) ehitas termomeetri, mille järgi vesi hakkab keema, kui on 80 kraadi sooja. Mõnes riigis on aga hoopiski kolmandat moodi. Näiteks Kanadas kasutatakse Fahrenheiti (loe: farenhait) termomeetrit. Selle järgi hakkab jää sulama, kui õues on 32 kraadi ja vesi keema 212 kraadi juures.

Vaata termomeetrit aknal, toas või õues. Igaühel neist on kriipsud ja numbrid. Umbes keskkohal on alati null. Termomeetri all on väike kera, milles tavaliselt punane, sinine või hõbedane vedelik. Numbrite peal on peenike klaastoru. Mida soojem, seda rohkem vedelik paisub ja seda kõrgemale ta selles peenikeses klaastorus tõuseb. Ja mida külmem, seda allapoole laskub. Millise kriipsu kohal ta parajasti asub, see näitabki õhutemperatuuri. Kui nullist allapoole, siis külma, kui nullist ülespoole, siis sooja.

Kui Margus oli õues ja see juhtus nüüd, talvel, pidanuks ema ütlema, et termomeeter näitab miinus 22 kraadi. Ja kirjutatakse seda nii «-22°C». Miinus (-) tähendab külma. Pluss (+) aga sooja. Väike rõngas tähendab kraadi ja täht «C», et seda näitab Celsiusi skaala.

JOHANNES PIRITA

a) KROOL

b) RINNULIUJUMINE

Ujuda oskavad paljud. Hästi või halvasti, aga ikkagi. Vetelpäästjale on ujumine koguni töö. Ujumisest peetakse lugu sellepärast, et vesi karastab ja tugevdab tervist. Sportlased, kes tahavad saada teistest vastupidavamaks ja kiiremaks, ujuvad väga palju. Maailma parimad ujujad liiguvad vees päris kiiresti, ühe sekundi jooksul umbes kaks meetrit ehk neli-viis sinu sammu. Kui keegi suudaks tervelt tund aega nii kiiresti ujuda, läbiks ta selle aja jooksul rohkem kui seitse kilomeetrit. Võib arvata, et sina nii kiiresti käia ei suudaks.

Ujuda võib kõhuli või selili, pea või jalad ees. Siin piltidel näed tähtsamaid ujumisviise. Kiirem neist on kroom. Esimene kiirusvõistlus peeti sada nelikümmend aastat tagasi. Ka olümpiamängude kavas on ujumine ikka olnud. Võisteldakse vaba-, rinnuli-, selili-, liblik-, kompleks- ja teateujumises. Vabaujuja tohib kasutada kõiki ujumisviise. Seliliujujad ei hüppa vette, vaid stardivad vees. Kombi- neeritud teateujumises võistlevad meeskonnad, igas neli sportlast. Neist igaüks peab ujuma eri viisil.

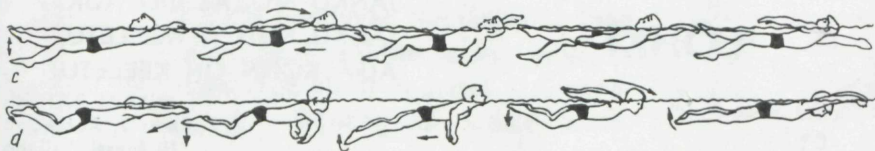
Kõige lühem võistlusmaa on sada meetrit (suures basseinis edasi ja tagasi). Pikim — poolteist kilomeetrit ehk kolmkümmend korda edasi-tagasi. Kes seda suudab veerand tunniga, on tubli ujuja.

Meeste ja naiste võistlusmaad on ühepikkused. Ja veel: maailma paremad ujujad on enamasti väga noored.

JAAN PIIR

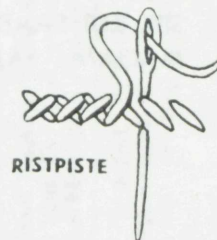
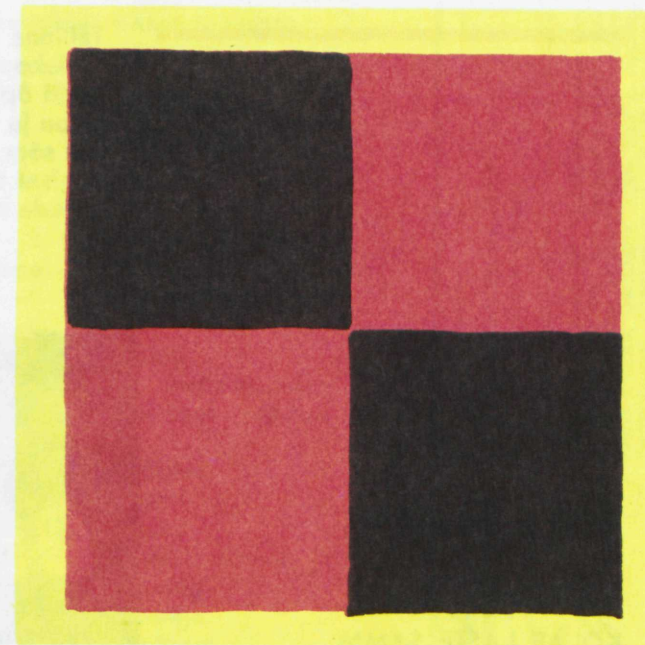
c) SELILIUJUMINE

d) LIBLIKUJUMINE

Läheneb naiste-päev. Emale, vanaemale ja õpetajale teeb rõõmu sinu enda valmistatud kingitus. Siin näed kahte nõelapadja kavandit. Ülemise padja soovitage teha ristpistes kanvaale või džuuatriidele. Alumisel kavandil näidatud padja valmistamiseks võta värviline paksem riie. Puu tüvi tiki madalpistes, oksad varspistes.

NÕELAPADI

RISTPISTE

VARSPISTE

MADALPISTE

Joonistanud TAMARA VASKOVA

MEIE MARSS

TIP, TAP, TIP, TAP —
KÖLAB LASTE SAMM.
LAULAME KÖIK KOOS,
RÖÖMUTSEME HOOS.
SIIS KUI SAABUB ÖHTUTUND,
MAGAMA JÄÄB VÄSIND VEND.

KÜLLI SILM,
Tartu 10. Keskkooli
I klassi õpilane

KOMBAINER

MIS KÜLL MÜRISEB PÖLLUL VEEL ÖHTUL NII HILJA
EKS SEE OLE KOMBAIN, MIS KORISTAB VILJA.

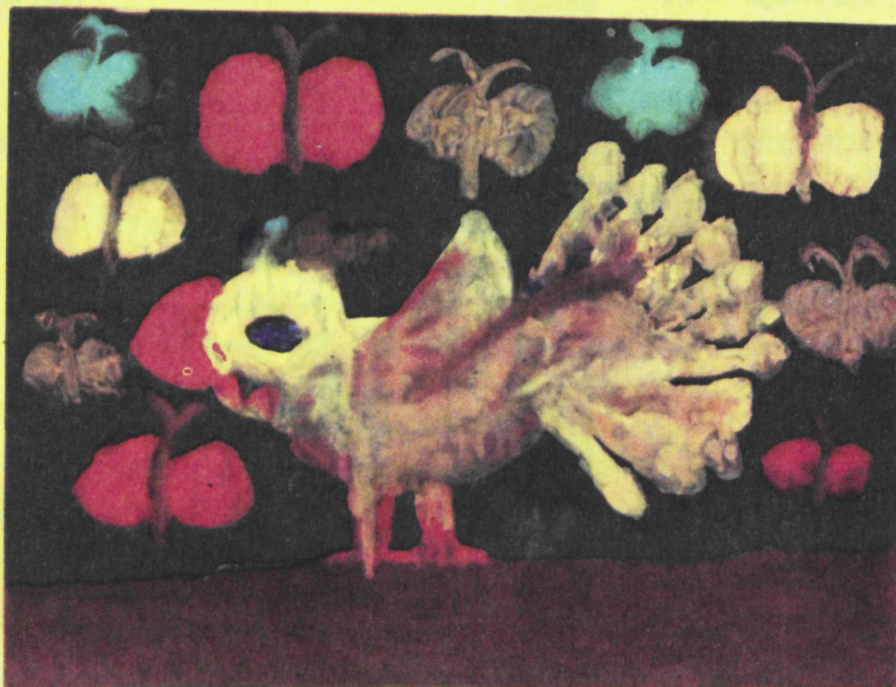
ROOLIS ISTUB KOMBAINER — JUST NAGU KAPTEN.
KA VILJAPÖLLUL PEAB OLEMA VAPPER.

TEMA HOOLITSEB LEIVA EEST, MIDA ME SÖÖME.
MÖTTES HÜÜAN TALLE: «AITÄH, TUBLI TÖÖMEESI!»

HELAR OSILA,
Mäetaguse 8-kl. Kooli
III klassi oktoobrilaps

Tallinna Pioneeride ja Koolinoorte Palees töötab juba teist aastat luulekool. Nädalas kord tulevad Tallinnast ja Harju rajoonist kokku need õpilased, kes armastavad luuletusi või jutukesti sepitseda. Tore on ju vaadata, mida su kaaslased vahepeal jõudnud kirjutada ja üks sõpruski ole kiire tekkima, kui huviala seob. Sügisel tegime kokkuvõtte oma kirjandusvõistlusest. Pakume nüüd lugeda noorimas rühmas paremaks tulnud töid.

INGVAR LUHAÄÄR,
luulekooli juhendaja

«Imelind» —
joonistanud
Põlva
Keskkooli
III klassi
õpilane
MAIT VASSER

MIKS JÄNKU MOKK ON LÕHKI

JÄNKU KEKSIS METSA ALL,
KONN OLI PAARILISEKS TAL.
AGA ÄKKI KÄIS ÜKS PAUK,
JÄNKU MOKAS OLI AUK.
JÄNKU NUTUST MEELETU,
AGA KONN ON KEELETU.

MARJU RÄTSEP,
Tartu 2. Keskkooli
III klassi õpilane

SÕPRUS

Nüüd saate teie ka teada, et minul on sõbraks hoopiski part. Tema juurde viib tee läbi metsa ja üle suurte mägede. Mägede taga laiub heinamaa. Heinamaa keskel on suured põõsad. Põõsaste vahel on väike oja. Seal ta elabki. Ojas käib minu sõber ennast pesemas. Meie temaga oleme suured kirjamehed. Ja nii kirjutan talle jälle.

Kallis sõber!

Sain teada, et sa muned suuri mune ja pesed pesu hästi puhtaks. Kui vähegi saan, siis söidan sinu juurde. Ostan munad ära ja toon pesu ka pesta. Mul endal ei ole praegu aega pesupäeva ette võtta. Käin kolhoosis tööl. Seal on minu abi väga vaja. Kui oled nõus, siis kirjuta mulle kohe. Toon sulle ka herneid ja õunu. Veel toon midagi, aga mida, seda ma ei ütle. Mõistata ära! Tahan, et sa väga rõõmustaksid. Ole siis need päevad kodus!

Nägemiseni!

MARIKA KOROLEV,
Tallinna 8. Keskkooli
III klassi õpilane

HIND 15 KOP.
ИНДЕКС 78231

VALGEVENE KIRJANIK
VASSIL VITKA

MÕISTULUULET

KAKS EMA

KAKS EMA LASTERIKAST.
KUMMALGI ON VIIS LAST.
KUMMALGI ON KOLM LAST PIKAD,
KAKS LAST AGA LÜHELDAST.

KES NAD ON!
MA VÕIKSIN JU
ÕELDA OMA ARVAMISE,
AGA TEIE KÕIK SIIN JU
TEATE-TUNNETE NEID ISE.

LAUT JA LAMBAD

TERVE LAUT ON LAMBAD TÄIS,
LUMIVALGEID, NAGU NÄIS.
HULGA ROOGA ÄRA NAD
ÜHESKOOS SEAL JÄRAVAD.
KES NÜÜD NAERMA HAKKAB, SEE
TEATAVAKS TEEB VASTUSE.

VENNAD

KOOS NAD LÄBINUD KÕIK PAIGAD:
KÕRGED MÄED JA STEPID, TAIGAD.
KOOS NAD VAADANUD KA TIHTI
VEENUST, MARSSI, KAUGEID TÄHTI.
KOGU ELUKS KOKKU JÄÄVAD,
EAL KUID TEINETEIST EI NÄE NAD.

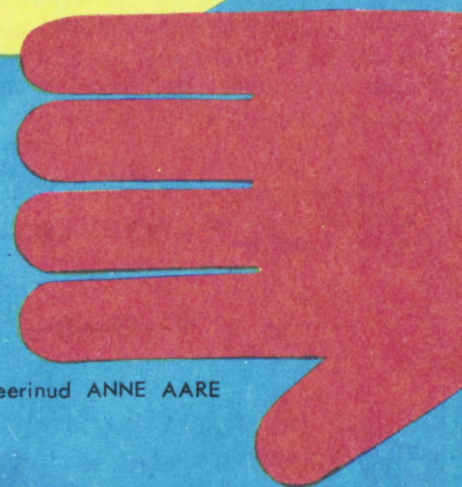
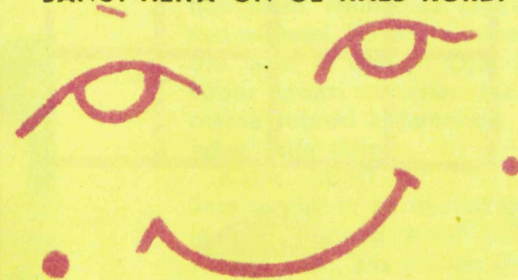
EMA, TÜTAR JA POEG

EMA PAKS JA PÖLINE,
TÜTAR ERK JA TULINE,
POEG VEAB VÕÖD, MIS HARGUND VALLA,
OTSAPIDI PILVE ALLA.

Tõlkinud MUIA VEETAMM

ÕDE JA VEND

ÕDE VENNAGA MEELSASTI MÄNGIKS,
AGA KODUS NEIL VALITSEB KORD,
ET KUI VEND TÕUSEB ÜLES SÄNGIST,
SÄNGI HEITA ON ÕE KÄES KORD.

Illustreerinud ANNE AARE

